

VISZNEK

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATA

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

Megbízó

Visznek Község Önkormányzata

3293 Visznek, Szabadság út 63.

Tel.: 06-37-529-002

Tervező

Völgyzugoly Műhely Kft.

1024 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 13-15.

Tel.: 1-439-0491, 70-944-3221, 20-9138-575

Településrendezés,
építész:

Ferik Tünde - okl. építészmérnök,
településrendező vezető tervező
TT/1 13-1259

Kéthelyi Márton - okl. tájépítészmérnök TK 01-5282

Ronyecz Zsófia - okl. tájépítészmérnök

Régészet:

Belényesy Károly - régész, örökségvédelmi szakértő
(15-016)

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	3
<i>Örökségvédelmi hatástanulmány.....</i>	<i>3</i>
<i>Az épített környezet értékeit érintő egyéb tervműfajok.....</i>	<i>3</i>
ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK VÉDELME	5
1. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT	6
1.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag).....	6
1.1.1. Történeti leírás, a történeti település- és tájszerkezet alakulása	6
1.1.2. Természet, táj, tájhasználat.....	10
1.1.3. Településszerkezet és a történeti településmag	11
1.2. A védett műemléki értékek és a helyi építészeti örökség értéktára.....	12
2. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE	12
3. NYILATKOZAT.....	13
RÉGÉSZETI HATÁSTANULMÁNY	14
BEVEZETŐ	15
JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET	15
1. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT:	19
a) – b) A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag) és a település régészeti örökségének felmérése	19
c) Értéktár	19
2. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE	20
ba) Az ismert változások hatásai a régészeti örökségre.....	20
3. AZ ÉRTÉKVÉDELMI TERV	22
a) Az értéktárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények	22
Az önkormányzati feladatok meghatározása.....	22
4. NYILATKOZAT.....	24

BEVEZETŐ

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 85/A.§-a, valamint a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendelet 68.§-a előírja az Örökségvédelmi hatástanulmány elkészítését a településfejlesztési koncepcióhoz, - illetve, ha a koncepcióhoz nem készült, - a településrendezési eszközökhöz (a településszerkezeti tervhez és a helyi építési szabályzathoz).

Visznek Község Önkormányzatának képviselő-testülete a község településrendezési eszközeinek és településfejlesztési koncepciójának felülvizsgálatát határozta el, a munka elvégzésével a Völgyzugoly Műhely Kft.-t bízta meg. A tervkészítés során a fenti dokumentumokhoz közös örökségvédelmi hatástanulmány készül.

Az Örökségvédelmi hatástanulmányban (a továbbiakban: hatástanulmány) számba kell venni a régészeti örökség elemeit, a műemléki értékeket, valamint települési értékleltárt kell készíteni. Ezekhez kapcsolódóan vizsgálni kell a táji-természeti, településhálózati és településtörténeti összefüggéseket, a településképet, utcaképet, településkarakter és a területhasználatok változását a kulturális örökség szempontjából, valamint a védettségek bemutatását követően elemezni kell az örökségi értékeket érő várható hatásokat. A település egyéb, országos oltalom alatt nem álló értékeit is számba vevő értékvédelmi tervet kell készíteni.

AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEIT ÉRINTŐ EGYÉB TERVMŰFAJOK

A hatályos településrendezési eszközök hatályba lépése óta az építésügyi és településrendezési jogszabályi környezetben jelentős változások léptek életbe, többek között módosították az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt (Étv), az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendeletet (OTÉK), illetve hatályba lépett a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet (Eljr.) és ugyancsak hatályba lépett a településképet védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény. A jogszabályváltozásokkal két új tervműfaj lépett életbe: a településképi arculati kézikönyv (TAK), valamint a településképi rendelet (TKR).

A településképi arculati kézikönyv szemléletformáló célt szolgál, mely a településképi követelményeket alapozza meg. Ebben kell meghatározni a település településkaraktert meghatározó településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel, a településképet minőségi formálására vonatkozó javaslatokat, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemeket. Visznek község önkormányzata a 93/2017. (XII.21.) határozatával fogadta a település településképi arculati kézikönyvét.

A településképi rendelet állapítja meg a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét, a településképi szempontból meghatározó területeket, valamint a településképi követelményeket. A TKR megalapozására a TAK szolgál. A településképi rendelet és a helyi építési szabályzat mellérendelt viszonyban áll egymással. A két rendelet célja, szerkezete és tartalmi felépítése is eltérő, de a két rendeletnek összhangban kell állnia egymással. Visznek község önkormányzatának képviselő-testülete az 5/2018.(IV.12.) számú önkormányzati rendelettel döntött a településképet védelméről.

A település épített értékeinek ismertetését a településrendezési eszközökhöz és a településfejlesztési koncepcióhoz készített megalapozó vizsgálat tartalmazza, illetve a településképi arculati kézikönyv tartalmazza településképi szempontból meghatározó, eltérő karakterű területek ismertetése során. A megváltozott jogszabályi környezet következtében a településképi rendelet tartalmaz minden településképi előírást, helyi védettséget. Visznek község Önkormányzat Képviselő-testülete a 12/2017. (XII.22.) önkormányzati rendelettel nem állapított meg helyi építészeti örökséget.

ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK VÉDELME

1. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT

1.1. A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETI LEÍRÁSA (A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉS- ÉS TÁJSZERKEZET ALAKULÁSA, A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG)

1.1.1. Történeti leírás, a történeti település- és tájszerkezet alakulása

Visznek határában avar és honfoglalás kori temetőt tártak fel, így sejthető, már ebben az időben is lakott volt a település. A település nevével – akkoriban Viznek – már a tatárjárás (1241) idején találkozunk a krónikák könyvében, templomát 1262-ben említi egy forrás. Az 1332-37-es pápai tizedjegyzékben a falu neve Vysnuk formában kerül elő. A helyi legenda szerint a település gyakori elöntéséből ered a neve, úgy tartják, az ősök azt mondogatták: „gyerünk feljebb a víznek.” A középkorban a község területét a Kompoltiak, a XV. században az Ország, majd az enyingi Török család birtokolta.

Az ezt követő időszakban nem találni hiteles adatok Visznek életéről, mivel a tatár és a török betörések idején több csapat-felvonulási útvonal is érintette területét, az ismételt pusztításokkal így elvesztek a források. 1552. évi adóösszeírás a törökök által elpusztítottak mondta, de a 16. század második felében elkezdett újra benépesülni. 1680-ban újra elpusztult és egészen az 1701-es újjáépítésig lakosság nélkül állt. Újra benépesedése lassan indult csak meg, még 1750-ben is csak 67 adófizetőt számlált a község.

1930-as adatok szerint Visznek nagyközség ekkor a Gyöngyösi járásban feküdt, 541 lakóháza volt (176 kőalap, 34 tiszta vályog), az összlakosság pedig 1930 fő. Ebben az időben 5 tantermes iskola is működött a településen.

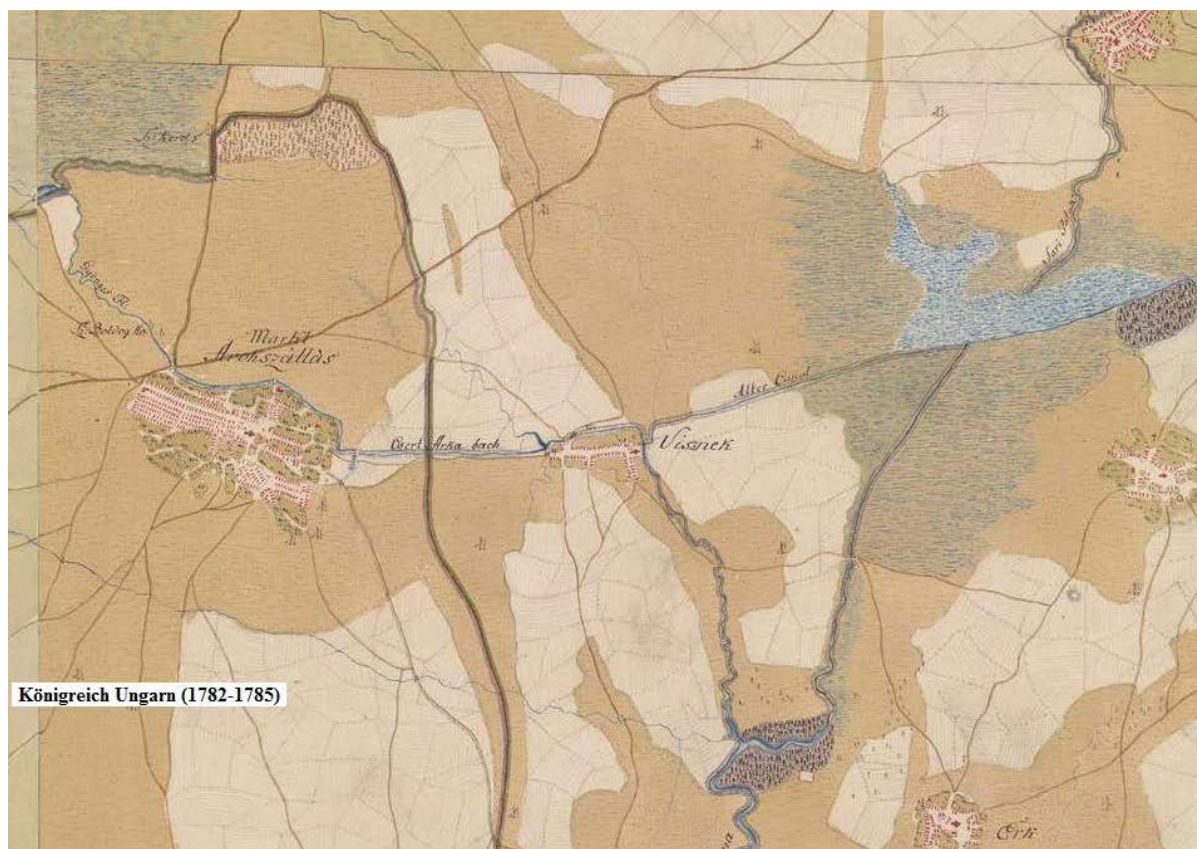
A második világháború megrongálta az ingatlanállományt és 54 áldozatot követelt a község lakosai közül. A település 1944. november 14-én szabadult fel. A földreform során 550 kat. hold földet osztottak fel 300 család között, az első termelészövetkezeti csoportot 1949-ben szervezték. A község 1950-ben önálló tanácsú volt.

I. katonai felmérés (1782 - 1785)

Visznek a Gyöngyös-patak partjára települt, az első katonai felmérés készítésének idején egy utcával rendelkező falu volt. A községnek már ekkor is volt egy kőből épült temploma a mai templom helyén, a lakóházak szintén kőből épültek. A felmérés a falu közvetlen határában két fahídat jelöl a Gyöngyös-patakon (Gyönges Fl.) és annak egyik mellékágán. A falu északi részén a fahíd mellett már ekkor is állt egy vízimalom, a mai malom elődje. A malomtól keletre a mai temető helyén feküdt már ekkor is a község temetője.

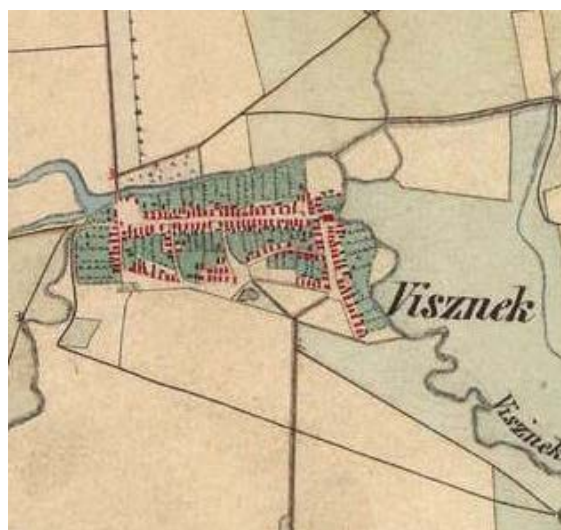

A falut körülvevő tájon az uralkodó területhasználat a szántó és a gyepek voltak. A külterületet csatornák, vízfolyások sűrűn hálózta, a falun folyt keresztül a Gyöngyös-patak (Gyönges Fl.), abba a falu lakott területének keleti részén egy ún. Alter Canal („régis csatorna”) torkolt. A Gyöngyös-patak a falutól délre torkollik a Tarna folyóba, a két vízfolyás találkozásánál egy nagyobb erdőfolt feküdt ekkor. A Gyöngyös-patak Visznek és Jászárokszállás közötti szakaszán Csért Arka bach felirattal egy csörsz árkot jelöl a térkép. A felmérés több kutat is feltüntet a települést körülvevő szántókon és gyepeken. Fontos megemlíteni, hogy Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megye határa már e felmérésen is Visznek és Jászárokszállás között húzódott.

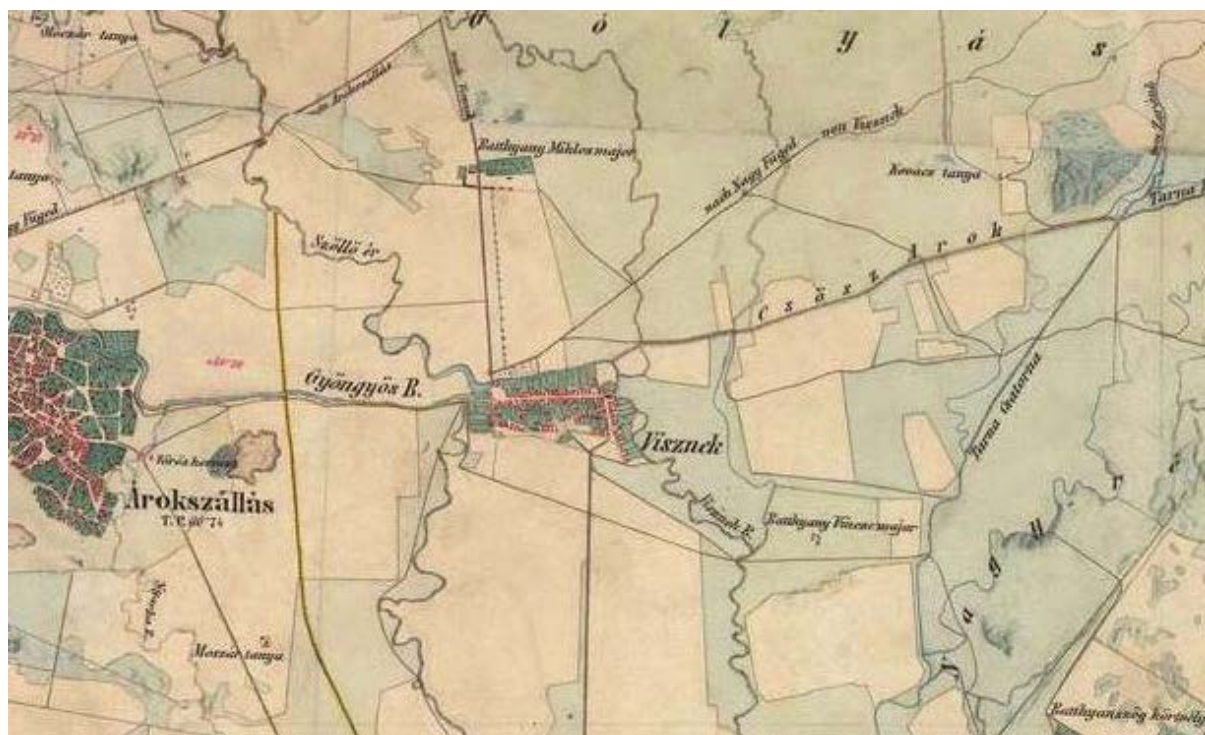
II. katonai felmérés (1806-1869)

E felmérés az előzőhöz képest több változást is ábrázol a település területén. A település lakott területe jelentősen megnövekedett déli irányba, több új utca is kialakult. A térképen már láthatók a Gödrök (a település mai belterületének közepén fekvő nádassal benőtt tavak) mocsaras-nádas területének kezdeményei. A Gyöngyös-patak északi partján, valamint az Alkotmány utca déli végén a felmérés egy bozótos, cserjés területet jelöl, amelyek közül az északi területén egy kőből készült képoszlopot és egy keresztet jelöl, feltételezhetően a temető területén.

Az előző felméréshez képest a község tájhasználatában jelentős változás nem következett be, továbbra is a szántó és a gyepek az uralkodó területhasználat. A település földjei ekkor a Batthyány család birtokában voltak, amit a felmérésen feltüntetett majorok elnevezései is bizonyítanak (Batthyány Vincze major, Batthyány Miklós major). A felmérés a külterületet behálózó vízfolyások neveit az alábbiak szerint tünteti fel: Gyöngyös B., Visznek B. (a Gyöngyös-patak dél felé ágazó szakaszának neve), Csörsz Árok, Szőlő ér, Nyanoka B., Tarna csatorna.

III. katonai felmérés (1869-1887)

Az második felmérést nem sokkal követte a harmadik, így jelentős változások nem tapasztalhatók az eltelt időszakban. A falu lakott területe tovább növekedett, új utcák alakultak ki. Ezen a térképen már jól láthatók a Gödrök a lakott terület déli határán.

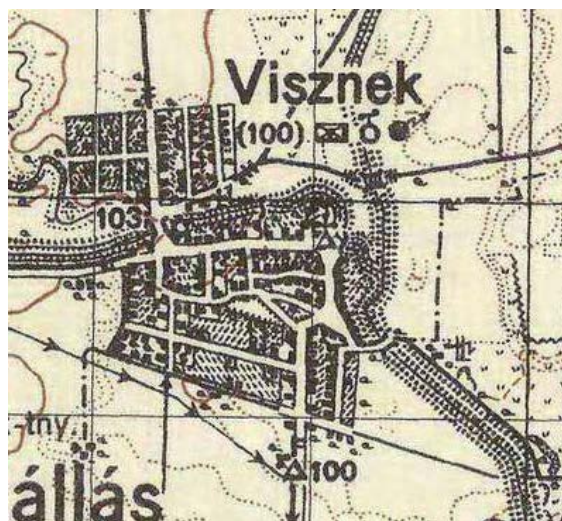
A belterülettől délre létrejött a Farkas-tanya, a második felmérésen Batthyány Miklós majornak nevezett terület pedig e felmérésen már Viszneki nagy major néven szerepel, amiből arra lehet következtetni, hogy ekkor már nem állt a Batthyányok tulajdonában.

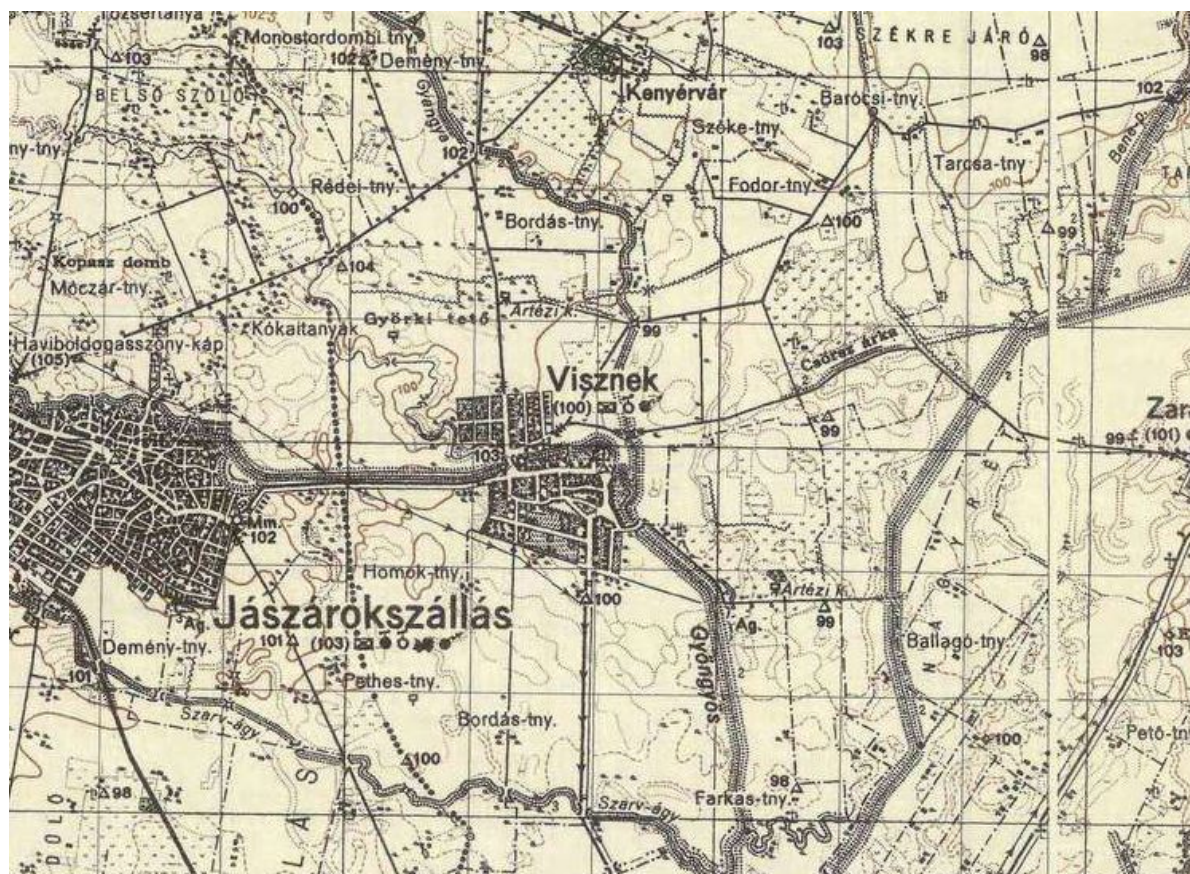
Harmadik katonai felmérés megújítása (1941)

A harmadik katonai felmérés és megújítása között jelentős változások történtek Visznek területén. A település lakott területe jelentős mértékben megnövekedett, létrejött az északi településrész, az Újtelep, valamint a Gödröktől délre is új utcák nyíltak.

E felmérés a külterületen számos új tanyát jelöl (Homok-tny., Pethes-tny., Bordás-tny., Farkas-tny.), valamint ártézi kutakat is feltüntet. A terület tájhasználatában jelentős változás nem következett be az előző felméréshez képest, szántó és gyepek az uralkodó területhasználat továbbra is.

A harmadik katonai felmérés megújítása óta eltelt időszak

A harmadik katonai felmérés megújítása óta eltelt időszakban a település beépített területe jelentős mértékben nem növekedett, az akkor még szórványosan beépített területek épültek be intenzívebben, sűrűbben. Ebben az időszakban alakult ki Újtelep településrész mai képe. A II. világháborút követően, a szocializmus idején létrejött a Béke Termelőszövetkezet, amelynek két telephelye is kialakult: a belterülettől délnyugatra fekvő Farkas-tanya és a belterület keleti határán fekvő telephely. A rendszerváltást követően e telephelyek magánkézbe kerültek, ma helyi gazdálkodók mezőgazdasági telephelyeként funkcionálnak.

A község külterületi területhasználatában jelentős változás nem történt, a harmadik felmérés megújítása idején jellemző szántó- és gyepterületek magas aránya továbbra is fennáll, elhelyezkedésük, kiterjedésük közel azonos.

1.1.2. Természet, táj, tájhasználat

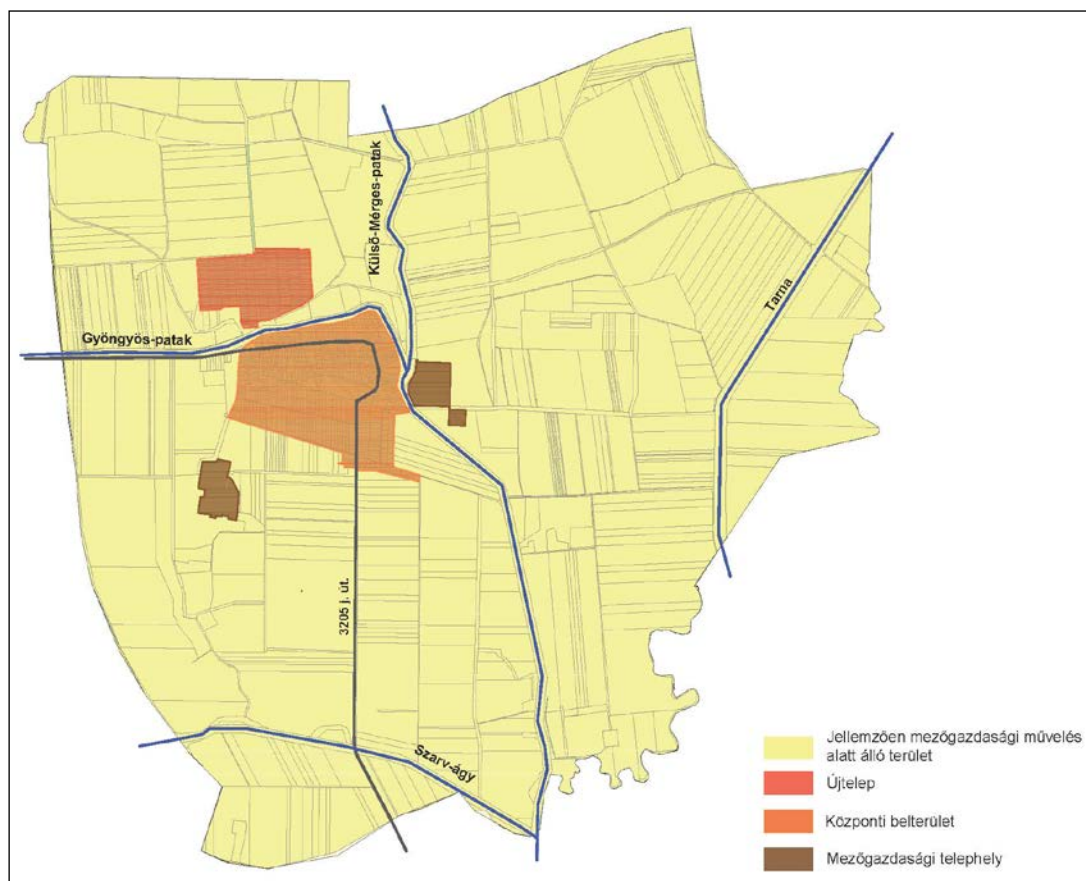
A település külterületén az uralkodó területhasználat a szántó. A viszneki termőföldek közepes minőségűek, jellemzően Sz4-Sz5 minőségi osztályúak. A település szántóit helyi gazdálkodók művelik jellemzően, a termesztett növények jórészt a búza, a kukorica és a napraforgó.

A község külterületén egy-egy elszórt, művelésre kevésbé alkalmas területen a gyepek jellemzőek. E területek a belterülettől északkeletre és keletre fekszenek, időszakosan vízborítás alatt állnak.

A község területén mindössze minimális mértékben, kisebb elszórt foltokban fekszenek erdők, amelyek elsődleges rendeltetése az Országos Erdőállomány Adattár alapján gazdasági és védelmi.

A község külterületén két egykori TSZ-major is található. Az egyik a Farkas-tanya, amely a belterülettől délnyugatra fekszik, a másik pedig a belterülettől keletre fekvő telephely. Mindkét telephely magánkézben van, terménytárolásra, mezőgazdasági gépek elhelyezésére használják őket. A Farkas-tanyán a fenti funkciók mellett egy sertéstelep is található.

1.1.3. Településszerkezet és a történeti településmag

Visznek sematikus településszerkezete (Saját szerkesztés)

A település jelenlegi szerkezetének kialakulásában a vízrajzi viszonyok játszották a legnagyobb szerepet. A falu lakott területe a közigazgatási terület középső részén helyezkedik el, a Gyöngyös-patak partjára települt. A külterületi területhasználatokat szintén a vízrajzi adottságok befolyásolták, a falut körülvevő földeken a szántó az uralkodó területhasználat, a gyakran vízállásos, művelésre kevésbé alkalmas területeken a gyepek a jellemzőek. A külterületen két helyen is találhatóak mezőgazdasági telephelyek, amelyek egykor TSZ-majorok voltak.

A településszerkezetet a vonalas tájszerkezeti elemek is meghatározzák, amelyek lehetnek mesterségesek és természetesek. Mesterséges vonalas tájszerkezeti elem a 3205 j. közút, amely a települést nyugaton, a jászárokszállási határon éri el és délen, Tarnaörs irányába hagyja el. További mesterséges tájszerkezeti elemek a külterületet behálózó vízelvezető csatornák, árok, amelyek emberi tevékenység eredményeként jöttek létre. Természetes tájszerkezeti elemek a vízfolyások: a közigazgatási terület keleti részén keresztülfolyó Tarna; a nyugati, jászárokszállási határon belépő és délen kilépő Gyöngyös-patak; valamint az abba torkolló Szarv-ág és Külső-Mérges-patak.

A község belterülete két jól elkülönülő szerkezeti egységre oszlik: a Gyöngyös-pataktól északra fekvő Újtelepre és a pataktól délre fekvő Központi belterületre. Az Újtelep a település viszonylag frissen, az 1960-70-es években beépült településrésze. Az itt található községi temetőn kívül kizárólag lakótelkek fekszenek e településrészen. Ezek csak részlegesen beépítettek, sok köztük az üres telek. A Központi belterület jellemzően szintén lakóterületből áll, ahol a fő utca, a Szabadság út mentén elszórtan fekszenek a község intézményei. E településrész szerkezetét nagy mértékben meghatározza a Gödrök területe, amely a beépített területek közé ékelődő nagy kiterjedésű nádas terület. A település jelenleg nem működő, de valaha gazdasági funkciót betöltő területei (húsüzem, ostyaüzem, tejszövetkezet épülete) szintén a Szabadság utca mentén találhatóak.

1.2. A VÉDETT MŰEMLÉKI ÉRTÉKEK ÉS A HELYI ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG ÉRTÉKLELTÁRA

Országos védelem

A Miniszterelnökség Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztálya Visznen két műemléket tart nyilván, amelyeknek adatai a következők:

Név	Törzsszám	Azonosító	Védetté nyilvánítás éve	Cím	Hrsz	Műemléki környezet
Gyöngyös-patak hídja	2213	5882	1963	Gyöngyös-patak hídja	798/4	798/3
Szent László király r.k. templom	2212	5883	1963	Szabadság utca	791, 790/13	73, 790/12, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 790/2, 434, 433, 432, 431, 430

A Gyöngyös-patak hídja

Szent László király r.k. templom

Helyi védelem

A település nem rendelkezik helyi védelem alatt álló objektumokkal.

2. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során csupán a belterületen történnek területfelhasználás váltások, mivel a község külterülete nem rendelkezik hatályos településrendezési tervvel, illetve szabályozási tervvel sem.

A belterületen tervezett változások jellemzően a tényleges területhasználathoz jobban illeszkedő területfelhasználási egység kijelölését célozzák, jelentős átalakulás nem várható hatásukra. A településrendezési eszközök fejlesztési területeket nem jelölnek ki, így jelentős beruházások megvalósulása szintén nem várható.

A belterületen javasolt területfelhasználás váltások a műemléki értékeket nem érintik.

3. NYILATKOZAT

Alulírott Ferik Tünde okl. építésmérnök, vezető településrendező tervező nyilatkozom, hogy a településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök felülvizsgálatához elkészített örökségvédelmi hatástanulmány az örökségvédelmi jogszabályoknak, továbbá hatósági előírásoknak megfelel. A Völgyzugoly Műhely Kft. tervezői és a régész munkatárs az Örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésére jogosultak.

Budapest, 2019. április

Ferik Tünde
okl. építésmérnök
vezető településtervező
TT/1 13-1259

RÉGÉSZETI HATÁSTANULMÁNY

BEVEZETŐ

Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészének tárgya

Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészének tárgya, Visznek község településrendezési tervének felülvizsgálatához szükséges örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészének elkészítése a település teljes területén. A tanulmány a Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály (1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 1.) Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztálya által a település területén található régészeti lelőhelyekre vonatkozó adatszolgáltatására és a 2019. április 17.-én végzett helyszíni szemle eredményeire épül (a bejáráson részt vettek: dr. Belényesy Károly régész, Wolf Ernő régész technikus).

JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

A kulturális örökségvédelem általános elvei:

A régészeti lelőhelyek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban Kötv.) 11. § alapján általános védelmet élveznek. A törvény szelleme és a védelem logikája szerint a régészeti lelőhelyek épségét meg kell őrizni. A Kötv. 3. § -a szerint a kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket - így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését - e védelemmel összhangban kell végezni.

A kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége. Tilos a kulturális örökség védett elemeinek veszélyeztetése, megromlása, megsemmisítése, meghamisítása, hamisítása. A kulturális örökség elemeit tudományos módszerekkel kell felkutatni, számba venni, értékelni, az utókor számára megőrizni és hozzáférhetővé tenni. (Kötv. 4. § (1.-2.) bek.)

A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzeti szervek, az egyházak, a társadalmi és gazdasági szervezetek, valamint az állampolgárok számára. (Kötv. 5. § (1.) bek.)

A föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon. (Kötv. 8. §(1.) bek.)

A régészeti lelőhelyeket - a fenntartható használat elvének figyelembevételével - csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. (Kötv. 9. §)

A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük. (Kötv. 10. § (1)- (2) bek.)

A régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak. (Kötv. 11. §.)

Ezért egy-egy beruházási területen, a földmunkával járó fejlesztések esetében régészeti lelőhelyek védelme érdekében a fentiek alapján kell eljárni.

Örökségvédelemmel, régészeti lelőhelyek védelmével kapcsolatos alapvető jogszabályok jegyzéke.

2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről (Kötv.);

191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet az örökségvédelmi bírságról;

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, különösen a kunhalmok és földvárak törvényi védelméről (23. § (2) bek.);

1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről;

439/2013. (XI. 20.) Korm. rend. A régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről

13/2015. (III. 11.) MvM rend. A régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos különleges jogszabályok jegyzéke:

A) 1954. évi Hágai Egyezmény" [1957. évi 14. törvényerejű rendelet a kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelme tárgyában, Hágában, 1954. évi május hó 14. napján kelt nemzetközi egyezmény, valamint az ahhoz csatolt jegyzőkönyv (a kulturális javak háború idején megszállott területről való kivitelének tilalma tárgyában) kihirdetéséről];

b) 149/2001 (VIII. 31) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között 1992. január 16-án kelt, Vallettában aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről

c) 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

357. § (1) Műemlék vagy védett kulturális javak megrongálása

A régészeti területek típusai:

A régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak. (Kötv. 11. §.)

A Kötv. a régészeti területeket három típusba sorolja be:

a) Régészeti lelőhely (7. § 35. pont)

b) Fokozattan védett, vagy kiemelten védett régészeti lelőhely (13. § (3) bek)

c) Régészeti érdekű területek (7. § 29. pont)

Régészeti lelőhely:

Régészeti lelőhely az a földrajzilag körülhatárolt terület, amelyen a régészeti örökség elemei eredeti történeti összefüggéseikben megtalálhatóak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti helyükön, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni, ezért a védelmükre irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenni (Kötv. 10. § (1)-(2) bek). A régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó fejlesztésekkel el kell kerülni (Kötv. 19. § (1) bek).

Ha a régészeti lelőhely elkerülése a fejlesztések, beruházások költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a fejlesztés, beruházás másutt nem valósítható meg, a veszélyeztetett régészeti lelőhelyeket előzetesen fel kell tárni (a továbbiakban: megelőző feltárás).

A megelőző feltárás részeként a régészeti lelőhelyen - a hatóság eltérő rendelkezésének hiányában - próbafeltárást kell végezni. A régészeti érintettség mértékétől függően - külön jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén - a hatóság régészeti megfigyelést írhat elő.

A megelőző feltáráshoz szükséges a feltáráshoz jogosult intézmény és a beruházó írásbeli szerződést köt. A szerződés tartalmazza a feltárás módját, időtartamát, a feltáráshoz jogosult intézmény által végzendő régészeti feladatellátás költségét, valamint a jogszabályban meghatalmazott egyéb szakmai feltételeket. A (10) bekezdés szerinti szerződést a feltáráshoz jogosult intézménynek és a beruházónak a jogszabályban meghatározott adattartalomnak a beruházó által történő rendelkezésre bocsátásától számított 15 napon belül kell megkötöni (Kötv. 22§ (10) és (11) bekezdés)

Nagyberuházás (Kötv. 7§ (20) bekezdés) esetén a Kötv. 23/B-F § szerint kell eljárni!

Azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki (amely) az e törvényben engedélyhez kötött tevékenységet engedély nélkül vagy attól eltérő módon végzi, illetve a védetté nyilvánított, vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti, vagy megrongálja, illetve a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyezteti, örökségvédelmi bírsággal (a továbbiakban: bírság) kell sújtani. Az örökségvédelmi bírság kiszabása nem mentesít egyéb, építésügyi eljárásban kiszabható bírság alól.

Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget." (Kötv. 82. § (1) (2))

A 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet alapján (2. § (2) bek.) A bírság megállapítása szempontjából a Kövt. 46. § -ban meghatározott kulturális javak és a nem védett kulturális javak a IV., a nyilvántartott régészeti lelőhelyek és a kulturális örökség ideiglenes védelem alatt álló elemei az I. kategóriába tartoznak. 2. § (4) bek.) A kulturális örökségnek a Kövt. hatálybalépése előtt védetté nyilvánított elemei közül a régészeti lelőhelyek és kulturális javak e rendelet alapján mindaddig az I. kategóriába tartoznak, amíg a védettségükre vonatkozó rendelet, illetve határozat másképp nem rendelkezik.

Ezzel párhuzamosan a szabálysértési jog és a büntetőjog is védelembe részesíti a régészeti lelőhelyeket.

A régészeti lelőhelyek védelme a tulajdonos rendelkezési jogát is korlátozza. A Btk. 357. § büntetni rendeli a régészeti jelentőségű földterületeken elkövetett rongálást:

(1) Aki a tulajdonában álló, a kulturális javak körébe tartozó és védett tárgyat megrongálja, büntetett követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki az (c) bekezdés szerinti tárgyat megsemmisíti, vagy annak helyrehozhatatlan károsodását idézi elő, öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Fokoztán védett, vagy kiemelten védett régészeti lelőhely:

A régészeti lelőhelyek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. tv. Ezejénél fogva védelem alatt állnak, illetve miniszteri rendelettel, vagy hatósági eljárás során lettek kiemelten védetté nyilvánítva. Kiemelten védett az a régészeti lelőhely, mely kivételes tudományos jelentőséggel, nemzetközi vagy országos szempontból kiemelkedő fontossággal bír. Fokoztán védett az a régészeti lelőhely, melynek tudományos jelentősége megállapítható, és nagyobb tájegységre nézve kiemelkedő fontossággal bír.

A Kövt. 13. § (1) bekezdése értelmében a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyen nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely annak akár részleges állapotromlását eredményezheti. A (2) bekezdése értelmében védetté nyilvánított régészeti lelőhelyhez védőövezetet lehet kijelölni.

Régészeti érdekű terület:

Régészeti érdekű területnek számít valamennyi olyan terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. (Kötv.7. § 29.) pont) „A régészeti örökség elemei a régészeti érdekű területekről vagy a régészeti lelőhelyről csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. (Kötv. 19. § (2) bek.) A fentiek alapján, ezért fokozott figyelemmel és óvatossággal kell eljárni minden földmunkával járó beruházás, területfejlesztés esetén. A beruházás megtervezése előtt, a beruházás megvalósíthatóságának érdekében a tervezett beruházás helyszínét ezért célszerű kulturális örökségvédelmi szempontból megvizsgálni.

„A régészeti örökség elemei a régészeti érdekű területekről vagy a régészeti lelőhelyről csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el.” Ennek alapján fokozott figyelemmel és óvatossággal kell eljárni és minden tervezett földmunka előtt célszerű a Hatósággal, a Járási építésügyi és örökségvédelmi hivatallal (hatóság) egyeztetni.

Amennyiben régészeti érdekű területen földmunkák során addig ismeretlen régészeti lelőhely kerül elő, abban az esetekben a végzett tevékenységet abba kell hagyni, és a helyszín vagy lelet őrzése mellett haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes önkormányzat jegyzőjét, aki a területileg illetékes múzeum (jelen esetben: Dobó István Vármúzeum, 3300, Eger, Vár utca 1.) és a hatóság szakmai bevonásáról köteles gondoskodni. A bejelentési kötelezettség a felfedezőt, az ingatlan tulajdonosát, az építtetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli, elmulasztása örökségvédelmi bírság kiszabását vonja maga után (Kötv. 82. § (2) bek.) A múzeum 24 órán belül írásban köteles nyilatkozni a munka folytathatóságáról, amennyiben „a múzeum nyilatkozata alapján a régészeti emlék vagy a lelet veszélyeztetése nélkül a tevékenység még részlegesen sem folytatható, a tevékenység jellege szerint illetékes hatóság köteles annak folytatását azonnali hatállyal megtiltani és legfeljebb 30 napra felfüggeszteni, és intézkedéséről a hatóságot értesíteni”. Mentő feltárás esetén a szükséges beavatkozás költségeit a feltárára jogosult intézmény (múzeum) köteles állni.

A lelet, illetve a lelőhely bejelentőjét jutalom illeti meg. A régészeti lelőhely és a lelet megtalálójának elismerését a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 55§ részletesen szabályozza. A nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhelyben vagy az onnan származó leletekben okozott

kár, illetve ezek megsemmisítése ugyancsak büntetendő cselekmény, a Btk. 357 § (1) és (2). pontja alapján

Kunhalmok, földvárak természetvédelmi oltalma:

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 2§ 11. pont szerint, a tájképi jelentőségű régészeti lelőhely: olyan régészeti lelőhely, amely megjelenésével környezetének meghatározó tájképi eleme (így különösen erőd, erődítés, vár, templom maradványai, földvár, halomsír, kunhalom, a domborzatból kiemelkedő, többszörösen rétegzett tell-település).

A táji értékek kiemelt természetvédelmi oltalmáról a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezik. 23. § (2) bekezdése szerint: a törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek [24. § (1) bekezdés] minősülnek.

A 28. § (5) bekezdése szerint: a 23. § (2) bekezdése alapján védett forrás, víznyelő, kunhalom, földvár természeti emlékek minősül, így a 28. § (1) bekezdés szerint védett természeti területnek minősül.

1. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT:

A) - B) A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETI LEÍRÁSA (A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉS- ÉS TÁJSZERKEZET ALAKULÁSA, A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG) ÉS A TELEPÜLÉS RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉGÉNEK FELMÉRÉSE

Visznek Heves megyében, a Gyöngyösi Járásban fekszik, a Mátra lábánál. A Gyanda, Gyöngyös, Szárvágy és Tarna patakok összefolyásánál elhelyezkedő község régészeti öröksége meglehetősen szegényes. Ez azonban valószínűleg a kutatottság állapotára utal, hiszen a szomszédos Jászárokszállás, Tarnaörs, vagy épp Nagyfűged jelentős régészeti lelőhely állománya a térségnek, a jégkorszak végétől napjainkig tartó, folyamatos lakottságáról, a mai településhálózat történelmi előzményeiről tanúskodik.

A Visznek déli határában feltárt avar temető részlet tulajdonképpen csak megerősíti a fentieket, és egyértelműen utal a község vízjárta területének peremén meghúzódó dombhátak, kisebb kiemelkedések kedvező adottságira (3. kép). A temetőből egyértelműen következtethetünk egy korabeli településre, a szórvány szarmata kerámia pedig újabb bizonyítéka a még fel nem fedezett régészeti örökség sokszínűségének.

Bár a régészeti adatok itt lezárulnak, az ismert történeti források a mai Visznek középkori történetébe engednek bepillantást. Borovszky Samu vármegyei monográfiáját idézve (dr. Borovszky Samu (szerk.) : Magyarország vármegyéi és városai. Heves vármegye, Budapest, 1910): „Első ismert birtokosai Urkum fiai Hunt és Miklós, akik 1262-ben az egri káptalan előtt 15 ezüst márkáért eladják Aba nembeli Kompolt comesnek. Kompolt fia Péter három fia 1325-ben megosztóván az atyai örökségen, Viszneket Gergely, a Domoszlai család őse nyerte. Az 1332-37-ik évi pápai tizedjegyzékben Wysnuk néven fordul elő, a patai kerület plebániái között 1415-ben Wyznek néven szerepel. Kompolthi János fiai: Zsigmond és Ferencz, valamint Ország Mihály négy fia között 1522-ben létrejött kölcsönös örökösödési szerződés értelmében, a Kompolthiak kihaltával az Ország családé lett. Az 1552-ik évi adóösszeírásban a törököktől elpusztított helységek között szerepel. 1564-ben 9 portát írtak itt össze. Ország Kristófnak 1567-ben bekövetkezett halála után Miksa király Ország Borbálának, férjezett Török Ferencznének adományozta. Az 1635-ik évi összeírásban 1, 1647-ben 1 1/2, 1675-ben 1 1/4, 1686-ban 1 portával szerepel. 1693-ban mint pusztá, gróf Koháry István birtoka volt. 1741-ben gróf Koháry András tábornok birtoka. A XIX. század első felében gróf Batthyány József, Vinczéné és Miklós, továbbá gróf Festetics Ignáczné, valamint Kendelényi Ferencz bírtak itt földesúri joggal.”

Borovszky megjegyzi továbbá, hogy: „A róm. kath. (sic) templom a XV. század elejéről való, de a későbbi építkezések eredeti jellegéből teljesen kiforgatták”. Bár ez utóbbi esetén bizonyos fenntartásokkal kell kezelnünk a szerző megállapításait, a Gyöngyösön átívelő kőhíd, illetve a közelében lévő malom esetén valóban felmerülhet azok középkori eredete. A település 18. század végi katonai térképezésének lapján, a templommal együtt (Első Katonai Felmérés, 1763-1787) mindenesetre már mindkettő szerepel.

Érdekes adalék, hogy a falu és a térség helytörténeti adatai között rendre felbukkan, a közeli Árokszállásnak is nevet adó Csörsz-árok (Csert Árka). Visznek határában a mai Gyöngyös meder is így van elnevezve a 18. század végi térképlapon. Jóllehet a meder folytatását ugyanitt Alter Canal-ként feliratozták, a Csörsz árok történetével összefüggésben ennek a létesítménynek a korai (római kori) eredete nem bizonyított. Mindenesetre a 18. században már réginek említett (csatorna)rendszer kapcsán ismét felmerülhet a középkori datálás. A bizonytalanság ellenére mindenesetre ennek a rendszernek a tájtörténeti jelentősége egyedülálló (1.-2. kép)!

C) ÉRTÉKLELTÁR

cc) a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket és a nyilvántartott régészeti lelőhelyek

A Kötv 11. § szerint: A nyilvántartott régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

Visznek település területét a hatósági adatközlés szerint 1 nyilvántartott régészeti lelőhely érinti.

Lelőhely azonosító	Egyéb azonosító	Helyszín, elnevezés	Jellege	Kora	HRSZ nyilván tartott adatok	Megjegyzés
50047		Szennyvíz- tároló	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szórvány ▪ Temető ▪ Ház 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szarmata ▪ Népvándorlás kor (avar-kor) 	026/18	

A település régészeti öröksége a rendelkezésre álló adatok alapján: felderítetlen. Az egyetlen, avar temető feltárásával kapcsolatos információ csupán adalék, mindezek alapján a település teljes régészeti öröksége aligha ítéltető meg. Ennek áttekintéséhez a településre vonatkozó történeti források és a térség természeti adottságai nyújtanak némi segítséget.

Ezt szemlélve egyértelműnek tűnik, hogy Visznek korábbi, feltehetően Árpád-kori eredetű előzményekkel rendelkező település, amelynek maradványai valószínűleg a mai település beépített lakóterületén találhatók.

A topográfiai adottságok és történeti források alapján fontos szempont, hogy az azonosított régészeti lelőhelyek legtöbbször nagy kiterjedésű, akár több korszakot is magában foglaló régészeti lelőhelyeket, összefüggő lelőhelykomplexumokat alkotnak. Ezért a nyilvántartott kontúrokkal nem érintkező területek régészeti érintettségét nem lehet kizárni. Ugyanez a feltehetően a jelenlegi lakóterületen belül is érvényes lehet, ahol a község korábbi - jelenleg ismeretlen - előzményeihez tartozó leletek, lelőhelyrészletek előkerülésére lehet számítani.

2. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE

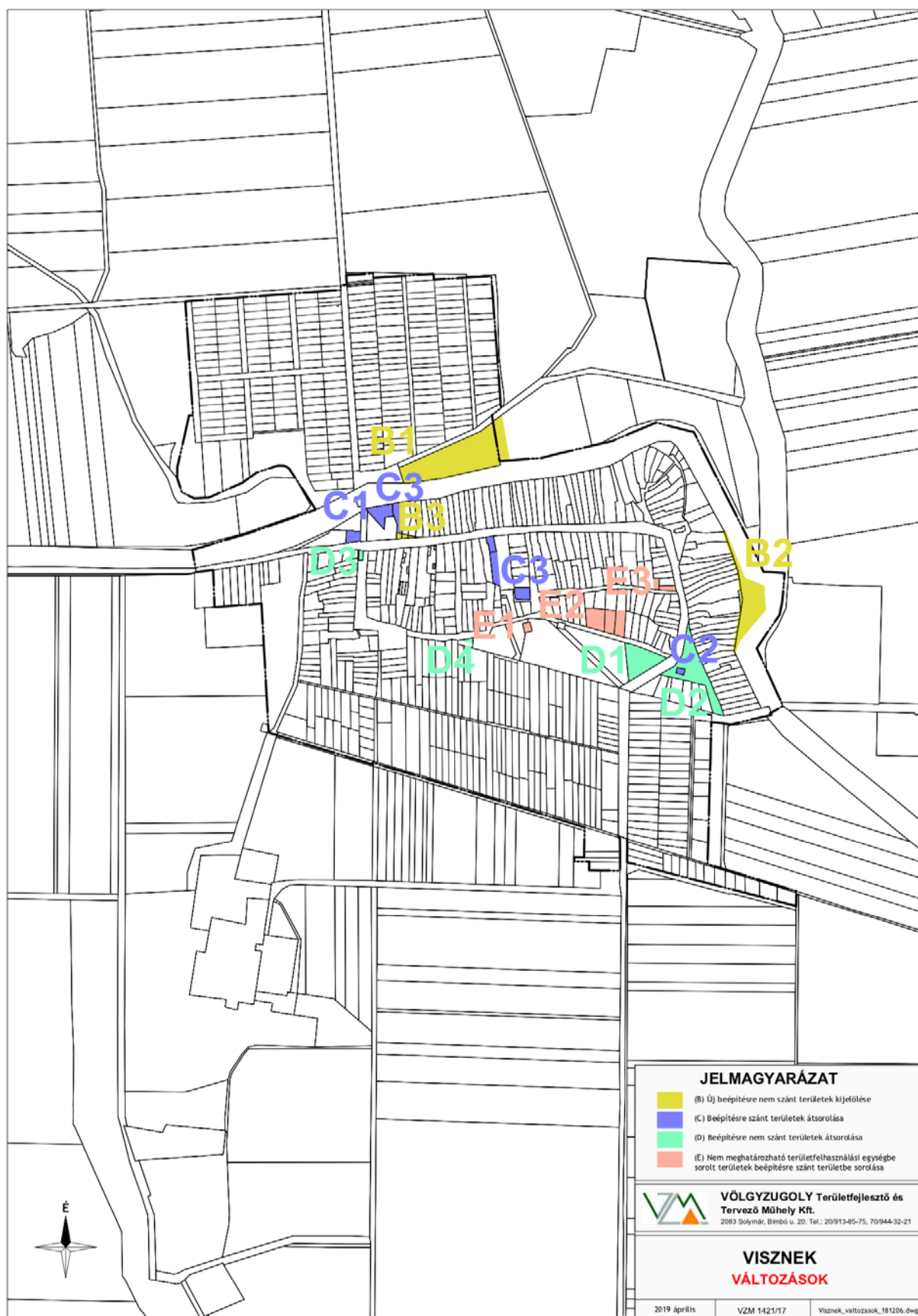
BA) AZ ISMERT VÁLTOZÁSOK HATÁSAI A RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉGRE

Visznek község jelenleg ismert régészeti öröksége, általános mezőgazdasági területen fekszik. A feltehetően Árpád-kori eredetű település maradványai egyelőre ismeretlenek, de a történeti források alapján ez a régészeti örökség valószínűleg a jelenlegi beépített lakóterület érinti.

A település közigazgatási területén belül nem ismert a régészeti örökséget veszélyeztető nagyobb kiterjedésű. A belterületen valószínűsíthető, esetlegesen előkerülő, de eddig nem felderített lelőhelyrészleteket, az újabb beépítések és az ehhez kapcsolódó közműfejlesztések kapcsán felmerülő talajbolygató tevékenység veszélyeztethetik.

Új beépítésre szánt terület nem került kijelölésre. A beépítésre szánt, illetve beépítésre nem szánt területek átsorolása általában összhangban van a területek jelenlegi hasznosításával, ezért ezekben az esetekben csak az ettől eltérő hasznosítást vizsgáltuk az esetleges régészeti kockázatok szempontjából.

TERVEZETT VÁLTOZTATÁSOK (4.-14. képek)

C1- C2 - C3(A, B)

C1 és C2 területek esetén a változással érintett telkek be vannak építve (mindkét esetben bolt).

A település közepén C3 kóddal jelölt két blokk esetén a Rózsa utcára nyíló területek beépítettek,

míg a hosszú, Szabadság útra merőleges, labdarúgó pálya felé elnyúló telek utcafronti részén új (közösségi?) épület áll, a mögötte látható földmunkákból úgy tűni, hogy az építési tevékenység már befejeződött.

Ezekben az esetekben konkrét régészeti kockázatokról nincs tudomásunk. A felszínen is azonosítható munkavégzés során nem került felszínre régészeti lelet.

A Gyöngyös köhídja mellett a déli parton kijelölt C3 terület a helyi termelői piac mögötti házak között álló beépítetlen udvar. Amelynek meder felőli oldalán, külső jegyei alapján feltehetően 18. századra keltezhető malom épület áll. A malom, illetve a híd is szerepel a település Első Katonai Felmérés keretében, a 18. század végén készült térképlapján. Így feltehetően helytálló a feltételezés, miszerint az épület akár korábbi, középkori (?) előzményekkel is rendelkezhet, ezért ezt a változással érintett területet, illetve annak környezetét Régészeti Érdekű Területként kell kezelni.

E1- E2 - E3

E1-E2 esetén a változással érintett területeken tereprendezés történt, amely a tómeder nádas partmenti lakóterület szomszédságában fekvő részét, illetve a tó északi partját érintette.

A felszínen is azonosítható munkavégzés során nem került felszínre régészeti lelet. Ugyanakkor a tómeder kiemelkedő partjának kedvező topográfiai adottságai miatt, a jövőben nem zárható ki régészeti leletek előkerülése, ezért érdemes ezeket a változással érintett területeket Régészeti Érdekű területként kezelni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) alapján kell eljárni:

Ha régészeti feltárás nélkül régészeti emlék, lelet vagy annak tűnő tárgya kerül elő, a felfedező, a tevékenység felelős vezetője, az ingatlan tulajdonosa, az építtető vagy a kivitelező köteles

a) az általa folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni,

b) a jegyző útján a hatóságnak azt haladéktalanul bejelenteni, amely arról haladéktalanul tájékoztatja a mentő feltárás elvégzésére a 22. § (5) bekezdése szerint feltárással jogosult intézményt, valamint

c) a tevékenységet szüneteltetni, továbbá a helyszín és a lelet őrzéséről - a felelős őrzés szabályai szerint - a feltárással jogosult intézmény intézkedéséig gondoskodni.

(továbbiakban: köteles a 2001. évi LXIV. törvény 24. § alapján eljárni)

3. AZ ÉRTÉKVÉDELMI TERV

A) AZ ÉRTÉKLELTÁRBAN SZEREPELTETETT ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSÉT BIZTOSÍTÓ SZEMPONTOK ÉS KÖVETELMÉNYEK

A vizsgált területen belül 1 nyilvántartott régészeti lelőhelyről vannak ismereteink. Jellemzően nem ismert, a lelőhelyek hosszú távú fenntarthatóságát gátló tényező. Ugyanakkor ki kell hangsúlyozni, hogy a község közigazgatási határain belül található régészeti örökség jelentős része feltehetően ismeretlen! A történeti források alapján valószínűsíthető, hogy a mai település közvetlen előzményének tekinthető Árpád-kori, illetve középkori falu, a mai részben beépített belterület alatt fekszik. Ezt az ismeretlen régészeti örökséget az egyes beépítési változásokkal, infrastruktúra fejlesztéssel járó, földmunkák bolygathatják, ezekkel a régészeti kockázatokkal a jövőben is számolni kell. A korai település kiépítettségére és régészeti örökségére utal a többek között a 18. századi térképeken már szerepeltetett malom és köhíd, illetve a Visznek környezetében is megfigyelhető, a közeli Árokszállásnak is nevet adó történeti táj, a területet tagoló árokrendszer (lásd. Alter Canal a bevezetőben).

A településtervezés során természetesen figyelembe kell venni a terület környezeti és egyedi, településtörténeti adottságait. A kedvező adottságú dombhátak, vízparti területek, és különösen a belterület esetén ezek régészeti érintettségét akkor sem lehet kizárni, ha ott nincs ismert, nyilvántartott régészeti lelőhely!

AZ ÖNKORMÁNYZATI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

A régészeti lelőhelyeket érintő tervezett besorolási változtatásokhoz kapcsolódó tervezés és a

földmunkával járó kivitelezés során fenti megfigyeléseket, az értékvédelmi tervben tett megállapításokat és javaslatokat figyelembe kell venni, a régészeti lelőhelyek védelme érdekében a 2001. évi LXIV. törvény, illetve a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet rendelkezései alapján kell eljárni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) rendelkezései az irányadóak.

4. NYILATKOZAT

Nyilatkozat a tervezett megoldásokról és kulturális örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésre való jogosultságról

Alulírott, Dr. Belényesy Károly, régész, nyilatkozom, hogy a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 84. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti előírásnak megfelelően szerepelek az adott örökségvédelmi területre vonatkozó szakértői névjegyzékben, valamint a 439/2013. (XI. 20.) Korm. rendeletben foglalt előírásnak megfelelően rendelkezem régész szakirányú felsőfokú végzettséggel.

Régész diploma száma: 660/99 (ELTE-BTK)

Szakértői engedély száma: 15-016

A településrendezési tervben szereplő megoldások megfelelnek az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak.

Budapest, 2019. április 26.

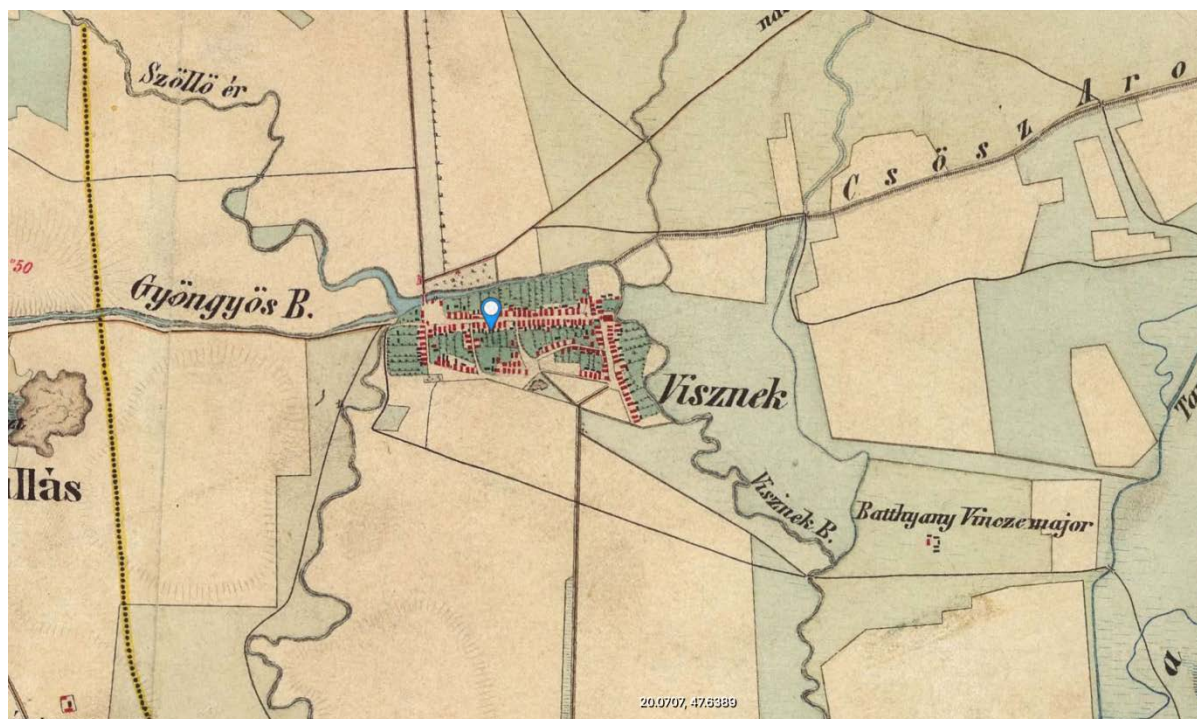

régész, örökségvédelmi szakértő

KÉPEK

1. kép - Visznek település és környezete az Első Katonai Felmérés (1763-1787) térképlapján, a központban jól kivehető a híd és a malom, illetve a településtől keltre jól látható az ún. „Alter Canal”, nyugaton pedig az ún. „Csert Arka”, forrás: Arcanum, <http://mapire.eu/hu/>

2. kép - Visznek település és környezete a Második Katonai Felmérés (1806-1869) térképlapján, a korábbi „Alter Canal” itt már Csörz (Csöszt) Árokként (a kép jobb felső sarkában), forrás: Arcanum, <http://mapire.eu/hu/>

RÉGÉSZETI LEŐHELYEK

3. kép - Szennyvíztároló (azonosító: 50047)

VÁLTOZÁSSAL ÉRINTETT TERÜLETEK

3. kép - C1 fejlesztési terület

4. kép - C2 fejlesztési terület

5. kép - C3A fejlesztési terület

6. kép - C3A fejlesztési terület

7. kép - C3A fejlesztési terület

8. kép - C3B fejlesztési terület

9. kép - C3B fejlesztési terület

10. kép - E1 fejlesztési terület

11. kép - E2 fejlesztési terület

12. kép - E2 fejlesztési terület

13. kép - E3 fejlesztési terület